

POL-06 Dévényi Kinga

30.06.2005

Viite **UTP 30/2005 vp**

Asia

EU/YUTP/Eduskunnan tiedottaminen/Euroopan unionin nopean toiminnan siviilikriisinhallintavalmiuksien parantaminen

Oheisena lähetetään eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle perustuslain 97 §:n nojalla muistio Euroopan unionin nopean toiminnan siviilikriisinhallintavalmiuksien parantamisesta.

Eurooppakirjeenvaihtajan sijainen

Leena Aalto

LIITTEET

Muistio sähköisenä

UTP 30/2005 vp

EUROOPAN UNIONIN NOPEAN TOIMINNAN SIVIILIKRIISINHALLINTAVALMIUKSIEN PARANTAMINEN

Siviilikriisinhallinnan kehittäminen on olennainen osa Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa (ETPP). Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2004 hyväksymän linjauksen mukaisesti EU:n siviilikriisinhallintakykyjen ja -valmiuksien tehostamiseksi on käynnistetty voimavaratyö (Civilian Headline Goal 2008). Tavoitteena on vahvistaa jäsenmaiden EU:n käyttöön antamia siviilikriisinhallintakykyjä sekä määrällisesti että laadullisesti EU:n turvallisuusstrategian asettaman globaalin toimintakyvyn tavoitteen mukaisesti. Voimavaratyön ohella parannetaan valmiuksia käynnistää entistä monipuolisempia siviilikriisinhallintaoperaatioita entistä nopeammassa aikataulussa ja tarvittaessa tiiviimmässä yhteistyössä sotilaallisten voimavarojen kanssa.

EU:n nopean toiminnan siviilikriisinhallintavalmiuksien parantamiseksi päätettiin perustaa monitoiminnalliset, integroidut siviilivalmiusjoukot (Civilian Response Teams), jota koskevat perusperiaatteet hyväksyttiin EU:n poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteassa 24.6.2005 (Asiakirja *Multifunctional Civilian Crisis Management Resources in an Integrated Format - Civilian Response Teams*).

Siviilivalmiusjoukot ovat käytettävissä ensisijaisesti 1) kriisitilanteessa tai sitä edeltävässä vaiheessa määrittelemään siviilikriisinhallinnan tarpeita (ns. fact finding) päätettäessä mahdollisesta EU:n yhteisestä toiminnasta (Joint Action), 2) yhteistä toimintaa koskevan päätöksen jälkeisessä tilanteessa turvaamaan EU:n välitön läsnäolo kriisialueella ennen varsinaisen operaation käynnistymistä ja 3) tukena EU:n muille välineille kriisialueella (esim. EU:n erityisedustajalle). CRT voidaan saada liikkeelle viiden päivän sisällä siitä, kun sen lähettämisestä on tehty muodollinen päätös. Se on tarkoitettu lyhytaikaiseksi, korkeintaan kolmen kuukauden mittaiseksi operaatioksi.

Siviilivalmiusjoukko on joko kansallisesti tai monikansallisesti koottu ja se koostuu pääasiallisesti jäsenmaiden eri alojen nopean toiminnan tarpeisiin koulutetuista siviilikriisinhallinnan asiantuntijoista. Siihen osallistuu myös neuvoston sihteeristö ja tarvittaessa komissio. Jäsenmaiden kansallisesti valitseman ja ylläpitämän CRT-reservin kokonaisvahvuudeksi on arvioitu 100 asiantuntijaa. Valinnoissa tullaan kiinnittämään erityistä huomiota asiantuntemukseen EU:n siviilikriisinhallinnan prioriteettialueilla (poliisi, oikeusvaltio, siviilihallinto, pelastuspalvelu, monitorointi, EU:n erityisedustajan tuki), EU:n toiminnan yleiseen tuntemukseen sekä operaatioiden tukifunktioihin (ml. suunnitteluun) liittyvään laaja-alaiseen osaamiseen. Osaavan ja toimintavalmiin asiantuntijareservin kokoaminen ja ylläpitäminen edellyttävät sekä EU:lta että jäsenmailta panostusta mm. koulutukseen. Koulutuksen suunnittelusta ja koordinaatiosta on päävastuussa neuvoston sihteeristö.

EU:n nopean toiminnan siviilivalmiusjoukot rahoitetaan voimassa olevien rahoitussääntöjen pohjalta siten, että yhteiseen toimintaan valittujen jäsenmaiden asiantuntijoiden

kouluttamisesta, lähettämisestä jne. aiheutuvista kuluista vastaa lähettävä valtio. Operaation yhteisiä kuluja voidaan maksaa EU:n YUTP-budjetista. Rahoitusta koskeviin lopullisiin ratkaisuihin jätettiin kuitenkin mahdollisuus myöhempää tarkastelua varten.

Periaatteiden hyväksymisen jälkeen neuvoston sihteeristö aloittaa läheisessä yhteistyössä komission kanssa käsitteistön toimeenpanotyön mm. laatimalla joukoille yhteisen toimintasäännösten (Terms of reference), proseduurit joukkojen aktivointia ja käyttöä varten, käsikirjan ja koulutusta koskevan käsitteistön. Tavoitteena on saada vuoden 2006 loppuun mennessä EU:n käyttöön koulutettu CRT-kapasiteetti (valmius resurssien tasolla) ja vuoteen 2008 mennessä alustava nopean toiminnan kapasiteetti (valmius toimintaan).

Suomi on ollut aktiivisesti mukana siviilivalmiusjoukkoja koskevan käsitteistön kehittämisprosessissa osana EU:n siviilikriisinhallinnan kokonaisvaltaista voimavaratyötä. Arviomme mukaan hyväksytty peruseriaateasiakirja turvaa siviilivalmiusjoukkojen perustamista koskevien periaatteiden juurruttamisen osaksi EU:n siviilikriisinhallintavalmiuksia ja edistää EU:n nopealle toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteuttamista. Jatkossa myös Suomen tulee kiinnittää sekä rekrytoinnissa että koulutuksessa erityistä huomiota siihen, että kansallisia asiantuntijoitamme voidaan käyttää tarvittaessa EU:n nopean toiminnan siviilikriisinhallinnassa.